

työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

KÄYTETYN YDINPOLTTOAINEEN JA RADIOAKTIIVISEN JÄTTEEN HUOLTOA KOSKEVAN KANSALLISEN OHJELMAN YMPÄRISTÖSELOSTUS

Sosiaali- ja terveysministeriö on tutustunut konsultilla (Ramboll) teetettyyn käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huoltoon koskevaan kansallisen ohjelman ympäristöselostukseen. Sosiaali- ja terveysministeriö on aiemmin lausunut (4.3.2021, VN/874/2021-STM-8) ja esittänyt toiveita asiaan liittyvän suunnitelman sisältöön, jolla nyt lausuttava ns. strateginen ympäristövaikutusten arvioinnin (SOVA) selostus on tehty. Sosiaali- ja terveysministeriö on myös osallistunut nyt lausuttavan SOVA-hankkeen kustannuksiin, koska radioaktiivisista jätteistä huolehtimisesta säädetään säteilylaissa (859/2018) ja po. lain noudattamisen valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Selostus on hyvin ja kattavasti tehty ja siitä ilmenee, että radioaktiivisista jätteistä huolehtiminen on Suomessa pääosin hyvin organisoitu (vastaanotto, käsittely, varastointi, loppusijoitus) aina loppusijoitukseen asti ilman, että siitä aiheutuisi säteilysuojellisia riskejä. Kansainvälisen Atomenergiajärjestön IAEA:n Artemis-maa-arvio tehdään vuoden 2020 aikana siitä, miten Suomi kykenee huolehtimaan käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollosta. Artemis-arviota edeltää itsearviointi. Nyt lausuttava SOVA-selostus on osa tätä itsearviointia.

Kuten nyt lausuttavasta selostuksesta ilmenee, suurin osa Suomessa syntyvistä radioaktiivisista jätteistä syntyy ydinenergian käytön seurauksena ja terveydenhuollosta, opetuksesta ja tutkimuksesta sekä teollisuudesta tulevan radioaktiivisen jätteen määrä on pieni verrattuna maamme ydinvoimaloissa syntyvään radioaktiivisen jätteen määrään verrattuna.

Suomessa on luotu ydinvoimaohjelman puitteissa maailmankin mittakaavassa ainutlaatuinen infrastruktuuri sekä käytetystä ydinpolttoaineesta että radioaktiivisista jätteistä huolehtimista varten. Tämän vuoksi sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että tähän infrastruktuuriin tukeudutaan markkinaehtoisin ratkaisuin, kun ratkotaan tutkimustoiminnassa, terveydenhuollossa ja teollisuudessa syntyneiden jätteiden, erityisesti umpilähteiden lukumäärältään hyvin rajalliseen ongelmaan. Niiden käsittely ja hävittäminen radioaktiivisena jätteenä on vielä joiltain osin ratkaisematta. Tämä koskee tiettyjä vanhoja korkea-aktiivisia säteilylähteitä, joita ei ole voitu palauttaa ulkomaille.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy nyt lausuttavan selostuksen käsitykseen siitä, että terveydenhuollossa, opetuksessa ja tutkimuksessa sekä teollisuudessa syntyvien määrältään vähäisten hankalien

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Sosiaali- ja terveysministeriö				
PL 33 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 8 Helsinki	29 516 001 35 829 516 001	295 163 415 358 295 163 415	kirjaamo@stm.fi stm.fi

radioaktiivisten jätteiden loppusijoitusongelmaa ei ole taloudellisesti tarkoituksenmukaista ratkaista uudella infrastruktuurilla ja/tai toimijalla.

Sosiaali- ja terveysministeriö osallistuttuaan kaksi vuotta sitten työnsä päättäneen YETI-työryhmän työhön myötävaikutti siihen, että nykyisten ydinvoimaloiden käyttöluupiin lisättiin voimayhtiöille mahdollisuus myös käsitellä muualta peräisin olevaa radioaktiivista jätettä. Tämä voi osaltaan helpottaa em. ongelmien ratkaisua.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy selostuksen käsitykseen, että aikaa on ratkaisun etsimiseen em. ongelmien ratkaisemiseen, eikä asia ole akuutti, eikä yksittäisten korkea-aktiivisten umpilähteiden nykyisestä varastoinnista aiheudu säteilyvaaraa ihmisille tai ympäristölle. Koska asiointi eli että yksittäisten korkea-aktiivisten umpilähteiden loppusijoitusta ei ole ratkaistu on kuitenkin vastoin kansainvälisiä sopimuksia, on ajan kanssa pyrittävä löytämään asiaan ratkaisu.

Sosiaali- ja terveysministeriö toistaa käsityksensä, että ongelma tulisi ratkaista tukeutumalla jo valmiiseen ydinvoimalaitosten jätehuollon infrastruktuuriin ja viittaa niihin hyviin kokemuksiin, mitä on saatu Olkiluodon VLJ-luolassa sijaitsevasta Valtion pienjätevarastosta ja samaisessa VLJ-luolassa tapahtuvasta myös voimalaitoksen ulkopuolelta peräisin olevan radioaktiivisen jätteen loppusijoituksesta on saatu. Sosiaali- ja terveysministeriö on myös laittanut tyydytyksellä merkille, että VTT:n FiR-1-tutkimusreaktorin käytöstä poistossa on päästy sopimukseen VTT:n ja Fortum Power and Heat Oy:n kanssa. Tässä yhteistyössä tukeudutaan Loviisan ydinvoimalan matala- ja keskiaktiivisen jätteestä huolehtimisen infrastruktuuriin.

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Lääkintöneuvos

Mikko Paunio

Liitteet Napsauta tähän hiirellä ja kirjoita liitteiden nimet kukin omalle rivilleen. Rivinvaihto enterillä.

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö
TEM EOS Ydinenergia ja polttoaineet, Linda Kumpula

Tiedoksi Säteilyturvakeskus